

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

พนัญชัย ราชแสนเมือง*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์ศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ และระดับชั้นในการศึกษาที่กำลังศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์ศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 150 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผ่านการทดสอบความเชื่อมั่นแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .96

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้ t-test แบบ Independent ส่วนที่จำแนกตามระดับในการศึกษา วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

* นักศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

1. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยด้านการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ ด้านการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามลำดับ

2. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา

บทนำ

การแก้ไขปัญหาความยากจนให้ได้ผลอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนา “ทุนทางปัญญา” คือ “ทุนมนุษย์” โดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน และสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ อย่างมีพลัง ทั้งนี้ โดยการเปิด โอกาสให้ประชาชนทั่วไปในท้องถิ่นและเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้ศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นทางเลือกให้เรียนในชุมชนแล้วอยู่ในท้องถิ่น ได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีงานทำ แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของแต่ละภูมิภาคอันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาที่มั่นคงของประเทศชาติ โดยรวม จากแนวคิดดังกล่าว การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดหลักสูตรการศึกษาให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ไม่แยกจากชีวิต เรียนรู้จากชีวิต จากการใช้ชีวิต จากประสบการณ์ของตนเองและของคนอื่น เรียนในหมู่บ้าน

ในชุมชน เรียนแล้วมีชีวิตดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ สร้างงานได้ มีรายได้ช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือคนอื่นได้ เรียนแล้วมีศักดิ์ศรี มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีทางเลือก อยากอยู่หมู่บ้านก็อยู่ได้โดยไม่ต้องอายุใคร อยากออกไปสมัครงาน ไปหางานทำที่อื่น ก็ไปได้โดยไม่ต้องอายุใครเช่นกัน โดยเปิดเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน” ในชุมชน ซึ่งใน โดยการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนี้ การศึกษานอกระบบ (Non-formal Education) เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและ หลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอายุและสถานที่ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพมนุษย์ มีการกำหนด จุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลและประเมินผล ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายซึ่งอาจแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทความรู้พื้นฐานสายสามัญ ประเภทความรู้และทักษะอาชีพ ประเภทข้อมูลความรู้ทั่วไป การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิต เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การทำงาน หรือเรียนรู้จากบุคคล ครอบครัว สภาพแวดล้อม สื่อ ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ เป็นการจัดการศึกษาที่ไม่มีหลักสูตรชัดเจน ไม่มีระบบ

และรูปแบบของการจัดการศึกษาแน่นอนจนถึงไม่มีเลย หากแต่กิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิด การเรียนรู้ ผู้เรียน มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ เช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ และมุ่งเน้นในการพัฒนา บุคลากรในระดับท้องถิ่น ขยายโอกาสและสร้างทางเลือกให้ผู้ที่ต้องการศึกษาในท้องถิ่น ในชีวิตจริง และสามารถอยู่ในชุมชนท้องถิ่นอย่างมีศักดิ์ศรี มีอาชีพมั่นคงอีกทั้งยังเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้นำ ท้องถิ่นและเตรียมความพร้อมของบุคลากรทั้งภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชนให้ร่วมมือกันพัฒนา ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ แลเพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการพัฒนาท้องถิ่นที่มี ลักษณะบูรณาการ และเชื่อมโยงสาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน (สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2556, หน้า 2)

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา กศน.ตำบลบ้านไผ่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์การจัดกิจกรรมการศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อกระจายการบริหารการศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางทั่วถึงและครอบคลุมในการให้บริการของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจัดตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งเกิดจากความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และผู้นำชุมชน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนและเป็นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยมีการกำกับ ติดตาม ส่งเสริมการดำเนินงานจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น คือ มีบริการการศึกษาซึ่งจะจัดเป็นระบบอยู่ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้บริการการศึกษารูปแบบต่าง ๆ แก่

นักเรียน ตลอดจนจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เช่น สื่อเอกสาร หนังสือ ตำรา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยการน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำรงชีวิต ฯลฯ และจัดให้มีหัวหน้า กศน.ตำบล คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครู กศน.ตำบลประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา กศน.ตำบลบ้านไผ่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2539 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องมีหน้าที่ในการบริหารจัดการการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนองตอบความต้องการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาแบบพึ่งตนเองได้ เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี สนองความต้องการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเองอันจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตของประชาชนโดยยึดหลักการชุมชนเป็นรากฐานของการพัฒนา (สถาบันการศึกษาพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร 2556, หน้า 21)

จากการเปิดดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ผู้วิจัยมีความต้องการอยากจะศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา กศน.ตำบลบ้านไผ่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น เพื่อจะได้ทราบถึงความพึงพอใจ ได้ข้อเสนอแนะ และรูปแบบแนวทางการพัฒนา “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา” ให้มีการบริหารจัดการการศึกษาที่สอดคล้องกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนของสำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ และระดับชั้นในการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เฉพาะความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น โดยพิจารณาจากการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเรียน ด้านการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตามเพศ และระดับชั้นในการศึกษา และตัวแปรตามคือ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 150 คน โดยใช้ตาราง Krejcie, R.V and Morgan, D.W. โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 108 คน แต่เนื่องจากเวลาในการศึกษาครั้งนี้มีระยะเวลาจำกัด จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ได้รับแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence:IOC) ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.91 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศและระดับชั้นในการทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test แบบ Independent Sample และ F-test แบบ one way ANOVA

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มีคุณลักษณะทางด้านเพศและระดับชั้นในการศึกษาต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้อำนวยการศูนย์ ครู กศน.ตำบล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการที่จะนำมาพัฒนาและบริหารศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นแนวทางในการให้บริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมากขึ้น

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

1. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และ ด้านการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามลำดับ

2. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการ

ดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เพราะสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553:2-5) ที่เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิต การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรม มุ่งสร้างพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และพัฒนาความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เนื่องจาก การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและหลากหลายรูปแบบ ไม่มีข้อจำกัดเรื่อง อายุ สถานที่ โดยมุ่งหมายให้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพมนุษย์ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ การวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ กังคะศรี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี พบว่านักศึกษาชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก แสดงว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ดำเนินการบริหารจัดการ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ไม่แยกจากชีวิต

เรียนรู้จากชีวิต จากการปฏิบัติ จากประสบการณ์ เป็นการกระจายการบริการทางการศึกษาแก่ประชาชน ให้กว้างขวาง ทั้งถึงและครอบคลุมในการให้บริการ จึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้สอดคล้องตามทฤษฎีความพึงพอใจของ เฮอร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959 อ้างถึงใน อัญญาภา เกรือมันคงภักดิ์ 2542, หน้า 19-20)

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก แสดงว่า การจัดการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหมู่สี่พัฒนา ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นการจัดการศึกษา ที่สนองความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2553:2-5) ที่กล่าวว่า การศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของ บุคคลซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

ด้านที่ 3 ด้านการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมและราย ข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เพราะศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้มีการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการบริการด้านการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และเพื่อ กระจายแหล่งบริการทางการศึกษาให้เกิดความคล่องตัว และมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการ และการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อการบริการและอำนวยความสะดวกของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) ให้ทัศนะว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการ ปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผล ต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึกหรือ ทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์การเรียนรู้เน้นให้ นักเรียนมีส่วนร่วมโดยนักเรียนต้องดำเนินการเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ นักเรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงขั้นตอนสุดท้าย จึงทำให้เกิดความพอใจสูง ซึ่งสอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1981 : 6) การมีส่วนร่วมที่จะทำให้งานประสบผลสำเร็จเกิดจากการมี ส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือ

ปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

2. จากผลการเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้การชุมชน หมู่สี่พัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้การชุมชน หมู่สี่พัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้การชุมชน หมู่สี่พัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย มีสิทธิเสรีภาพและ โอกาสในการแสวงหาความรู้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหลักสูตร การศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักการไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นด้านสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการบูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความแตกต่างของบุคคล ชุมชน และสังคม

2. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยตระหนักว่าผู้เรียน มีความสำคัญ สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า หลักสูตรมีหลักการให้การศึกษโดยโครงสร้างที่ยืดหยุ่น สาระและเวลาการเรียน โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต บุคคล ชุมชน และสังคม มีการพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเทียบโอนผลการเรียนที่ได้เรียนมา สามารถพัฒนาตนเอง รวมถึงมีการส่งเสริมให้ภาคีมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ผลจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมู่สี่พัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับชั้นต่างกัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเพราะการจัดการศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาที่จัดให้กับประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ไม่จำกัดพื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ หรือความสนใจ พร้อมทั้งการจัดการศึกษานอกระบบมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผล และประเมินผล ซึ่งทำให้ความพึงพอใจของนักเรียนที่กำลังเรียนระดับชั้นในการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมู่สี่พัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จำเริญ คังคะศรี

(2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี พบว่านักศึกษารุ่นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน และการศึกษาของ รสรินทร์ แมบจันทิก (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทมหาจักร ไฟฟ้าสากล จำกัด ผลวิจัยพบว่า การปกครองบังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันและสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮาร์เรลล์ (Harrell, 1964 อ้างถึงใน อัญญาภา เครือมันคงศักดิ์, 2542 หน้า 22) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานว่า ระยะเวลาในการทำงาน พบว่า ในระยะเริ่มแรกที่เข้าทำงาน บุคคลจะมีความพึงพอใจในการทำงานสูง และจะลดลงเรื่อย ๆ

บรรณานุกรม

- กรองแก้ว อยู่สุข. (2542). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. (2552). **หลักการบริหารและการจัดการ**. มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ. (เอกสารอัดสำเนาเย็บเล่ม).
- จำเริญ ตังคะศรี. (2552). **ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**. จันทบุรี.
- เจริญพร เรืองอ่อน. (2551). **ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูผู้สอนสำนักงานเขตหนองจอก**. กรุงเทพมหานคร.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2547). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). **เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- รสรินทร์ แมบจันทิก. (2547). **ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานบริษัทมหาจักรไฟฟ้าสากลจำกัด**.
- วรชัย ลิขิตตายน. (2543). **การศึกษาคความพึงพอใจในการทำงานของครูช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกและภาคกลางบางส่วน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์ (ออนไลน์. 2547). **เรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 กันยายน 2554. จาก http://www.chutimasimma.blogspot.com/2011/02/blog_post.html-แക്ഷ.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2553. **คู่มือการจัด การศึกษานอกระบบระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กระทรวงศึกษาธิการ.

ศิริพงษ์ เสาภาชน. (2551). **หลักการบริหารการศึกษาทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: บুক พลอย จำกัด.

พงษ์ศักดิ์ แก้วแสนเมือง **เรื่องนโยบายการปฏิบัติการของสถาบัน.** สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 กันยายน 2554 จาก <http://www.pongsak/home/blog/student-develop/25339>.

เพ็ญแข ศรีสุทกุล (2542) **รายงานการวิจัยการยอมรับของประธานกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน. กรมการพัฒนาชุมชน.**

อภิญา โฉมศรี. (2548). **ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**

อัญญา เครื่องมั่นคงศักดิ์ (2542). **การศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการจัดสวัสดิการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**

อุทัย สุดสุข. (2549, ธันวาคม 1). **หลักการบริหารจัดการ.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.dte.ac.th/training/effective_super.html.